

نابسامانی موجود در تولید اطلاعات؛ عدم پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی جامع و همه جانبه مردم و متخصصان

O عبدالمهدی محتاجی

علمی، فنی پژوهشی و آموزشی ره‌آورد دانش در ۴۱۳ صفحه منتشر شد. کتاب مذکور در زمان خود کاری بسیار زیبا و دیدنی بود؛ ولی بیشترین صفحات خود را به اطلاعات جنبی اختصاص داده بود که البته می‌توان علت عمده آن را عدم گستردگی مراکز خدمات کامپیوتر در آن زمان دانست.

۲-۱. اولین راهنمای تجارت کامپیوتر و الکترونیک: دومین کتاب در زمینه اطلاع رسانی مراکز رایانه‌ای در اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۱ از سوی گروه نشریات علمی و تحقیقاتی (GSRP) و با همت فرامرز عزیزاده مقدم در ۳۸۶ صفحه منتشر شد. این مجموعه در واقع گزارشی از دومین نمایشگاه برق و الکترونیک و کامپیوتر بود و در آن از اطلاعات دیگر مراکز رایانه‌ای کشور که در آن نمایشگاه حضور نداشتند مطلبی به چشم نمی‌خورد.

۳-۱. دایرکتوری جامع صنایع کامپیوتر و انفورماتیک ایران: سومین کتاب از این مجموعه در سال ۱۳۷۵ با تلاش محمدرضا مستشاری، مدیر فروشگاه تکنو ۲۰۰۰ گردآوری و منتشر شد. با کمی تامل در این کتاب می‌توان دریافت که اولین کتاب اطلاع‌رسانی جامع رایانه‌ای بوده است. در خاتمه این بخش لازم به ذکر است که انتشار این کتاب با نام باتک (بانکهای اطلاعاتی تخصصی کشور) اولین کتاب منتشره از مجموعه کتابهای ۲۷ گانه باتک است که به معرفی مراکز خدمات کامپیوتر و صنایع وابسته اختصاص داده شده است.

۲- روشهای جستجو در کتاب باتک:

در این کتاب درخصوص روشهای جستجو آمده است: «در تهیه فهرستهای باتک هدف کلی ما این است که در این کتاب برخی از امکاناتی که جستجو بر روی کامپیوتر ایجاد می‌کند را شبیه‌سازی کنیم و از این طریق استفاده‌کننده قادر خواهد بود به اطلاعات مورد نظر خود بسادگی و سرعت دسترسی بیابد. با این هدف شش بخش متمایز تهیه گردیده است.» این بخشها عبارتند از:

۱-۲. فهرست A: این فهرست تمامی اطلاعات، شامل نام مرکز، نام مدیر، زمینه فعالیت، کدشهرستان، شماره نمابر، شماره تلفن، آدرس، کد پستی، پست الکترونیک و آدرس اینترنت را که همین مراکز ارائه کرده‌اند، دربرمی‌گیرد و براساس نام بدون در نظر گرفتن پارامترهای عنوان مانند: فروشگاه، شرکت، موسسه،... مرتب گردیده است.

O باتک (بانکهای اطلاعات تخصصی کشور)
O اکبر محمدی فاضل، امید باستان فرد،
علی مهاجران
O تهران، انتشارات شهریار

پیشرفت دانش بشری در زمینه شبکه‌های اطلاع رسانی و ارتباطات، زمینه را برای تولید اطلاعات و ارائه سریع، دقیق و بهنگام آنها فراهم کرده است. از این رو، این فعالیت در شرف تبدیل شدن به صنعتی بنیادی و اقتصادی است

۱- سوابق برخی از فعالیتهای اطلاع رسانی مشابه در زمینه اطلاع رسانی مراکز رایانه‌ای فعالیت گسترده و متنوعی صورت نگرفته است. همان گونه که مؤلفان در بخشی از کتاب اشاره کرده‌اند عمده کتب منتشره در این زمینه را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

۱-۱. اولین راهنمای جامع کامپیوتری ایران: اولین کتاب از این مجموعه در سال ۱۳۷۰ و با عنوان ویژه‌نامه شماره یک با همت مهندس علیرضا صفاپور از ماهنامه

تصمیم‌گیری بهینه در عرصه‌های مختلف به وجود کمی و کیفی اطلاعات وابسته است. از این رو، امروزه تولید، طبقه‌بندی و عرضه اطلاعات از مهمترین و کارآمدترین فنون است. وفور و هجوم اطلاعات تولیدی در این چند دهه اخیر اگر از مجموع اطلاعات تولیدی بشر در طول تاریخ گذشته‌اش بیشتر نباشد، کمتر هم نخواهد بود. تولید، نقش آفرینی و حضور اطلاعات در این عصر تا جایی است که برخی دوران اخیر را عصر اطلاعات و ارتباطات نامگذاری کرده‌اند. پیشرفت دانش بشری در زمینه شبکه‌های اطلاع رسانی و ارتباطات، زمینه را برای تولید اطلاعات و ارائه سریع، دقیق و بهنگام آنها فراهم کرده است. از این رو، این فعالیت در شرف تبدیل شدن به صنعتی بنیادی و اقتصادی است و بسیاری از بنگاه‌های خصوصی و دولتی را به این عرصه سوق داده است. آنچه در اینجا قابل طرح است کمبودی آشکار در صحنه اطلاع رسانی کشور است. نابسامانی موجود در تولید اطلاعات اعم از اطلاعات خام، داده‌های فرآوری شده و اطلاعات پردازش شده کشور، موجب عدم پاسخگویی صحیح و بهنگام به نیازهای اطلاعاتی جامع و همه جانبه مردم و متخصصان در ابعاد فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی شده است. رفع کمبودها و نقیصه‌های اطلاع‌رسانی، مساعدت و تلاش همگان را می‌طلبد.

کتابی که به معرفی آن می‌پردازیم، از جمله کتبی است که در کشور ما به موضوع آن چندان پرداخته نشده است. این گونه کتب مرجع، نه تنها از نظر تعداد، بلکه از نظر بهنگام بودن، تنوع و جامعیت نیز اندک و انگشت‌شمار هستند. از این رو، تلاش دست‌اندرکاران عرضه این گونه منابع اطلاع رسانی با هر انگیزه‌ای که باشد مثبت و قابل تقدیر است. کتاب «باتک» که برگرفته از عبارت «بانک اطلاعاتی تخصصی کشور» است. درصدد است که اطلاعات مناسبی برای کاربران فراهم سازد. مؤلفان کتاب تلاش کرده‌اند تا در قالب شش روش جستجو، اطلاعات مربوط به شرکتها، فروشگاهها و مراکز فعال در زمینه کامپیوتر، اطلاع‌رسانی، نرم افزارها، شبکه‌ها و... را در اختیار خواننده قرار دهند. این کتاب بنابه اظهار مؤلفان آن اولین جلد از مجموعه کتابهای «باتک» است که از ۲۷ بانک اطلاعاتی موجود در شرکت پژوهشی و خدماتی مسلم رایانه استخراج و پس از به روز آوری منتشر شده است. این کتاب را می‌توان از چند منظر بررسی و مطالعه کرد:

نابسامانی موجود در تولید اطلاعات اعم از اطلاعات خام، داده‌های فراوری شده و اطلاعات پردازش شده کشور، موجب عدم پاسخگویی صحیح و بهنگام به نیازهای اطلاعاتی جامع و همه جانبه مردم و متخصصان در ابعاد فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی شده است

باید اذعان داشت این کتاب می‌تواند تا اندازه‌ای خلا اطلاعاتی موجود در زمینه مراکز رایانه‌ای و اطلاع‌رسانی کشور را برطرف سازد. با مطالعه این کتاب می‌توان به مجموعه‌ای از اطلاعات مفید و متنوع در باره مراکز کامپیوتری کشور دست یافت

شماره صفحه حاوی اطلاعات کامل (در بخش A) آمده است.

باید اذعان داشت این کتاب می‌تواند تا اندازه‌ای خلا اطلاعاتی موجود در زمینه مراکز رایانه‌ای و اطلاع‌رسانی کشور را برطرف سازد. با مطالعه این کتاب می‌توان به مجموعه‌ای از اطلاعات مفید و متنوع در باره مراکز کامپیوتری کشور دست یافت. برخی از ویژگیهای برجسته این کتاب عبارت است از:

- تلاش برای تهیه فهرست اسامی تمامی مراکز و شرکتهای رایانه‌ای کشور

- ارائه اطلاعات پایه شرکتهای، مراکز و فروشگاههای رایانه‌ای که بیشترین کاربری را برای بهره‌برداران دارد.

- بیان زمینه فعالیت شرکتهای کامپیوتری در اقدامی نو و بدیع

- تفکیک و معرفی حوزه‌های رایانه‌ای با ارائه نوع کاربری آنها در قالب موسسات، شرکتهای، فروشگاهها و مراکز رایانه‌ای

- معرفی ۶ روش جستجو، برای سهولت و ایجاد تنوع در یافتن شرکتهای مورد نظر

کاستیهای این کتاب نیز به قرار زیر است:

- تفکیک نکردن شرکتهای عضو شورای عالی انفورماتیک ایران از دیگر شرکتهای

- مشخص نبودن درجه اعطایی شورای عالی انفورماتیک ایران به شرکتهای با توجه به میزان توانمندی آنها

- نیاز به ارائه اطلاعات کتاب به صورت CD برای استفاده مناسبتر و سریعتر

- نبود فهرست مطالب در آغاز کتاب

- قیمت گران کتاب

- کامل نبودن فهرست، اسامی شرکتهای و... فقدان اسامی برخی از شرکتهای نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و... با سابقه.

۲-۳. فهرست B: فهرست B شامل نام و شماره صفحه (کلید) مراکز موجود در جلد اول از مجموعه بانک است که به ترتیب حروف الفبا مرتب شده است. شماره مقابل هر نام، نشان دهنده شماره صفحه‌ای از بخش A است که اطلاعات کامل مرکز در آن درج شده است. براساس این فهرست ما قادر خواهیم بود بر حسب حروف الفبا نام شرکت را انتخاب و برای دسترسی به اطلاعات دیگر به شماره صفحه معرفی شده مراجعه کنیم.

۳-۳. فهرست C: در این بخش مراجعه‌کننده با دانستن یک واژه از واژه‌های تشکیل دهنده مراکز خواهد توانست به سادگی مشخصات کامل آنها را بیابد. بدین ترتیب که در مقابل هر واژه مجموعه‌ای شماره وجود دارد که نشان دهنده شماره صفحه‌هایی است که در بخش A حاوی مشخصات مراکز است. برای مثال، برای پیدا کردن مشخصات «شرکت ایز ایران» می‌توانیم هریک از واژه‌های ایز یا ایران را در این بخش جستجو و به شماره صفحات ارائه شده مراجعه کنیم.

۴-۲. فهرست D: در این روش از جستجو مراجعه‌کننده می‌تواند به اطلاعات هر شهری که مایل است به سادگی دسترسی پیدا کند. به عبارت دیگر، کافی است که جستجوگر فهرست نام شهر مورد نظر خود را بیابد و ذیل آن فهرست مراکز آن شهر، و شماره صفحه اطلاعات مربوط به هر مرکز را که در بخش A قرار داد، بیابد. در این فهرست (D) مراکز رایانه‌ای در ۴۰ شهر توزیع گردیده‌اند.

۵-۲. فهرست E: در این فهرست تمامی آدرس‌های موجود در بانک تنظیم شده و با کمک این آدرسها به طور تقریبی مراکز موجود در بانک منطقه‌بندی شده است. البته فقط آدرس‌هایی که دارای فراوانی لازم بودند منطقه‌بندی شده‌اند و در این فهرست برخی از مناطق وجود ندارند. در این فهرست از ۴۹ منطقه نام برده شده است.

۶-۲. فهرست F: در این بخش با دانستن سه رقم اول شماره تلفن یک مرکز کامپیوتری به نام کامل مرکز دسترسی پیدا می‌کنیم. این فهرست، در حقیقت یک فهرست منطقه‌ای نیز به حساب می‌آید. سه رقم اول شماره تلفن‌ها به ترتیب قرار گرفته‌اند و در مقابل آنها نام و

